

Exam. Code : 108003

Subject Code : 2509

B.A. (Hons.) 3rd Semester

POLITICAL SCIENCE

Paper-I Opt. (ii) Public Administration

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

SECTION-A

Note :— Attempt any **seven** questions in **10-15** sentences each. Each question carries **4** marks.

1. What is the scope of Public Administration ?
2. Discuss importance of the Minnow Brook Conference of New Public Administration.
3. What is the relevance of the principle of Unity of Command in a modern organisation ?
4. Explain the need for Delegated Legislation.
5. Describe the concept of Good Governance.
6. Discuss the merits of Indirect Recruitment system.
7. What do you understand by the Generalist-Specialist controversy ?

8. What is the importance of Budget ?
9. What is the difference between Appropriation Bill and Finance Bill ?
10. What is the role of Estimates Committee ? $7 \times 4 = 28$

SECTION—B

Note :— Attempt **six** questions in all, selecting at least **one** from each Unit. Each question carries **12** marks.

UNIT-I

11. What is the utility of Public Administration in the present times ?
12. Discuss the main features of New Public Management.

UNIT-II

13. What are the merits and demerits of Delegated Legislation ?
14. Explain the role of Chief Executive.

UNIT-III

15. Describe the objectives and goals of Training for Civil Servants.
16. Discuss the Minister-Secretary Relationship with examples.

UNIT-IV

17. Define Budget and write about the principles of sound Budgetary System.
18. Discuss the composition and functions of the Public Accounts Committee in India. 12×6=72

(Punjabi Version)

ਭਾਗ—ੳ

ਨੋਟ : ਕੋਈ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਉੱਤਰ 10-15 ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ।
ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੈ।

1. ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਖੇਤਰ ਕੀ ਹੈ ?
2. ਨਵੇਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸੰਬੰਧੀ ਮਿੰਨੋਬਰੂਕ ਕਾਨਫਰੈਂਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
3. ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ ?
4. ਸੌਂਪੀ ਕਾਨੂੰਨਸਾਜ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
5. ਚੰਗੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
6. ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਲਾਭ ਦੱਸੋ।
7. ਜਰਨਲਿਸਟ ਅਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ?

8. ਬਜਟ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ ?
9. ਏਪੋਪਰੀਏਸ਼ਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿੱਚ ਕੀ ਭੇਦ ਹੈ ?
10. ਏਸਟੀਮੇਟ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਰੋਲ ਕੀ ਹੈ ? 7×4=28

ਭਾਗ—ਅ

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣ ਕੇ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 12 ਅੰਕ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ—I

11. ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਹੈ ?
12. ਨਵੇਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—II

13. ਸੌਂਪੀ ਕਾਨੂੰਨਸਾਜ਼ੀ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਅਵਗੁਣ ਕੀ ਹਨ ?
14. ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਰੋਲ (ਭੂਮਿਕਾ) ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—III

15. ਸਿਵਿਲ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਟੀਚਿਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
16. ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਕੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

यूनिट-IV

17. ਬਜਟ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਜਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਲਿਖੋ।
18. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 12×6=72

(Hindi Version)

भाग—क

नोट : कोई सात प्रश्न करें। प्रत्येक उत्तर 10-15 वाक्यों में हो।
प्रत्येक प्रश्न के 4 अंक हैं।

1. लोक प्रशासन का क्षेत्र क्या है ?
2. नए लोक प्रशासन की मिनोबुक काफ़ैस (सम्मेलन) के महत्व की चर्चा करें।
3. आधुनिक संगठन में आदेश की एकता सिद्धांत का क्या महत्व है ?
4. सौंपी कानूनसाज़ी की आवश्यकता का वर्णन करें।
5. सुशासन धारणा का वर्णन करें।
6. अप्रत्यक्ष भर्ती प्रणाली के लाभ बताएँ।
7. जनरलिस्ट और स्पेशलिस्ट विवाद से आप क्या समझते हैं ?

8. बजट का क्या महत्व है ?
9. ऐपरोप्रियेशन प्रस्ताव और वित्तीय प्रस्ताव में क्या भेद है ?
- 10 अनुमान कमेटी का क्या रोल है ? 7×4=28

भाग—ख

नोट :— प्रत्येक यूनिट में से कम से कम एक प्रश्न का चयन करते हुए छः प्रश्न करें। प्रत्येक प्रश्न के 12 अंक हैं।

यूनिट—I

11. वर्तमान समय में लोक प्रशासन की क्या उपयोगिता है ?
12. नए लोक प्रबन्ध की मुख्य विशेषताओं की चर्चा करें।

यूनिट—II

13. सौपी कानूनसाजी के गुण अवगुण क्या हैं ?
14. मुख्य कार्यपालिका की भूमिका का वर्णन करो।

यूनिट—III

15. सिविल सेवकों के प्रशिक्षण के उद्देश्यों और लक्ष्यों का वर्णन करें।
16. मन्त्री-सचिव के सम्बन्धों की सोदाहरण चर्चा करें।

यूनिट-IV

17. बजट की परिभाषा दें और दृढ़ बजट-प्रणाली के सिद्धांत लिखें।
18. भारत में लोक लेखा कमेटी की संरचना और कार्यो की चर्चा करें।

12×6=72